

Κριτικά σημειώματα

Σωτήρης Μ. ΧΑΤΖΗΓΑΚΗΣ:

Ευρώπη και παγκοσμιοποίηση: το πρόσωπο του σημερινού κόσμου.
Τόμος Α', σε 520.

Ευρώπη και παγκοσμιοποίηση: η Ευρώπη στην εποχή των ανατροπών.
Τόμος Β', σελ. 460. Εκδόσεις ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ. Αθήναι, 2007.

Του κ. Γεωργίου ΤΣΑΓΚΟΥΛΗ
D.E.A., U.L.B., Bruxelles, Δικηγόρου

Έχει λεχθεί, ότι μερικοί Άνθρωποι ουλοούν καλώς και άλλοι, ότι γράφουν ευερώς.

Ο κ. Σ.Μ. ΧΑΤΖΗΓΑΚΗΣ ευτύχησε να διαθέτει και τις δύο αυτές ικανότητες: και ομλεί και γράφει και καλώς και ευερώς.

Απόδειξη αυτών των δεξιοτήτων του αποτελεί το ανά χείρας ογκώδες έργο του περί Ευρώπης και παγκοσμιοποίησης, έργο πρωτότυπο ως προς την σύλληψη, ευρηματικό ως προς την διάταξη των εννοιών, καινοτόμο ως προς τις προτεινόμενες νέες προσεγγίσεις των ευρωπαϊκών θεμάτων, λυσιτελές κατά πάντα.

Χαρακτηριστικά του έργου στοιχεία αποτελούν «κρίσιμα» ερωτήματα και προβληματισμοί και οι επ' αυτών «λογικές», «καινοτόμες», «πρωτότυπες», «ριζοσπαστικές», «πέραν του συνήθως αναμενομένου» απαντήσεις του Συγγραφέως.

Ο Συγγραφέας «αποδομεί» το θέμα, διυλίζει τα επί μέρους στοιχεία του και εν συνεχεία με σύνεση και τόλμη επαναπροσεγγίζει τον πυρήνα του και συνθέτει προτάσεις, υποδεικνύει διεθετήσεις, και εισηγείται λύσεις τολμηρές, οξυδερκείς, στέρεες, «καθαρής λογικής», πέραν

σκοπιμοτήτων, ιδεολογικών αγκυλώσεων, μικροκομματικών παραμέτρων.

Ο Συγγραφέας όμως αυτού του έργου διακρίνεται και για μερικές άλλες θετικές πτυχές: την ειλικρίνεια και την εντιμότητα προς τους Αποδέκτες των σκέψεων, πληροφοριών και αναλύσεων του και εξομολογείται:

«Έγραψα αυτό το βιβλίο γιατί αισθάνθηκα την ανάγκη να υπογραμμίσω τις βαθιές αντιφάσεις του σύγχρονου παγκόσμιου συστήματος και τις παράλογες λογικές της σημερινής εξουσίας».

Σχετικώς μερικές κρίσιμες και ζωτικής σημασίας σκέψεις του είναι και οι ακόλουθες:

Όλοι σήμερα παραδέχονται πως ο σύγχρονος κόσμος χρειάζεται μία βαθιά μεταρρύθμιση. Μία ριζική αλλαγή. Μία ανατροπή, που θα μεταβάλλει τις στάσεις της ζωής μας και τους τρόπους της σκέψης μας...

Θεωρώ πως έφθασε η στιγμή για μία νέα πολιτική φιλοσοφία, η οποία θα συνδυάζει την παράδοση του φιλελευθερισμού και την παράδοση του σοσιαλισμού, που υπήρξαν οι δύο μεγάλοι συνομηλητές του 19ου και του 20ού αιώνα...

Η γέφυρα που τους ενώνει είναι η αδελφосύννη. Δεν έφθασε, άραγε, ακόμα η

ώρα για αυτή τη σύνθεση; Ή μήπως μία τέτοια σκέψη αποτελεί απλή ουτοπία;...

Με τα μάτια στραμμένα στο μέλλον, η πολιτική του «μεσαίου χώρου», που προτείνεται στο βιβλίο αυτό, επιχειρεί μία υπέρβαση του γραμμικού άξονα Δεξιά-Αριστερά...

Το ερώτημα που σήμερα πρακτικά τίθεται στο ευρωπαϊκό πεδίο προβληματισμού είναι εάν προτιμούμε το «ευρωπαϊκό» μοντέλο αγοράς -το οποίο λειτουργεί με κοινωνικά κριτήρια- ή το «αγγλοσαξονικό-αμερικανικό». Ποίο, δηλαδή, από τα δύο μοντέλα θέλουμε να ακολουθήσουμε στους τομείς της πολιτικής, της οικονομίας, αλλά και της οικολογίας. Το ερώτημα αυτό συχνά οδηγεί σε πόλωση, αφού διάφοροι υποστηρίζουν πως χρειαζόμαστε μία πιο σοσιαλιστική κοινωνία, ενώ άλλοι μία πιο φιλελεύθερη...

Τελικά, ας προχωρήσουμε στη δημιουργία ενός «τρίτου», «μεσαίου» δρόμου, που θα ικανοποιεί τις σύγχρονες ανάγκες και συγχρόνως θα είναι συμβατός με τις νέες συνθήκες της «μεταμοντέρνας» εποχής μας...

Ωστόσο, όσο περισσότερο κινούμαστε προς την περιοχή μίας παγκόσμιας συνείδησης, τόσο περισσότερο κατευθυνόμαστε προς έναν αλληλεξαρτώμενο κόσμο...

Στις αρετές του έργου δεν προσγάφεται μόνον η «άτεγκτη», «ασυμβίβαστη» και «έντιμη» λογική προσέγγιση των διερευνώμενων θεμάτων και των καταληκτικών σκέψεων του Συγγραφέα, αλλά και η πλήρης τεκμηρίωση των στοιχείων, με εξαντλητική αξιοποίηση της διαθέσιμης διεθνούς βιβλιογραφίας.

Ο Α' τόμος του έργου έχει τον υπότιτλο «Το πρόσωπο του σημερινού κόσμου» και περιλαμβάνει, πλην της Εισα-

γωγής, 14 Κεφάλαια, με τους τίτλους (ενδεικτική αναφορά):

Εισαγωγή: Η σημερινή εποχή της παγκοσμιοποίησης του «Ύστερου Καπιταλισμού». Η εποχή της μετάβασης. Ο «Μεσαίος Χώρος» όπως διαμορφώθηκε διαχρονικά στην Ελλάδα. Η σημερινή εποχή της παγκοσμιοποίησης του «Ύστερου Καπιταλισμού». Η εποχή της μετάβασης. Το «Παγκόσμιο χωριό». Από το Έθνος-Κράτος στις πολυεθνικές και στα δίκτυα. Στην εποχή της γνώσης. Οι αλλαγές του παγκοσμίου συστήματος. Για έναν κόσμο δίκαιο και ειρηνικό. Παγκοσμιοποίηση: Αναγέννηση ή στροφή προς τα πίσω; Η εποχή του «Ύστερου Καπιταλισμού». Ο ρόλος της οικονομίας στην εποχή του «Ύστερου Καπιταλισμού» και της παγκοσμιοποίησης. Το περιβάλλον στην εποχή της παγκοσμιοποίησης. Η διαχρονική αξία της πολιτικής. Η πολιτική και οι πολιτικοί στη «Μεταμοντέρνα» εποχή του «Ύστερου Καπιταλισμού». Ο «Μεσαίος Χώρος» στη σύγχρονη εποχή. Ο «Μεσαίος Χώρος», όπως διαμορφώθηκε διαχρονικά στην Ελλάδα.

Ο Β' τόμος του έργου έχει τον υπότιτλο «Η Ευρώπη στην εποχή των ανατροπών» και περιλαμβάνει, πλην της Εισαγωγής, 16 Κεφάλαια, (ενδεικτική αναφορά τίτλων):

Σκέψεις για την Ευρώπη του 21ου αιώνα. Η οικοδόμηση του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Τι είδους Ευρώπη θέλουμε τελικά; Σκέψεις για την Ευρώπη του 21ού αιώνα. Η οικοδόμηση του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού. Η διαχρονική εξέλιξη των Ευρωπαϊκών Κοινωνιών. Μετανάστευση: Ευλογία ή μάστιγα; Η διαδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης από συστάσεώς της μέχρι σήμερα. Η ευρωπαϊκή συνταγματική συνθήκη. Το αβέβαιο μέλλον της

Ευρώπης. Η Ευρώπη έχει ανάγκη αλλαγών και μεταρρυθμίσεων. Ευρώπη και Μεσόγειος. Βαλκάνια: Η πυριτιδαποθήκη της Ευρώπης. Ευρώπη και Κύπρος: Το κυπριακό πρόβλημα στη νέα παγκόσμια συγκυρία. Ευρώπη και Τουρκία: Το πρόβλημα της Τουρκίας είναι βασικό πρόβλημα της Ευρώπης. Ο ρόλος της Ρωσίας στο σημερινό μονοπολικό κόσμο. Ευρώπη και ΗΠΑ: Δύο συστήματα και δύο λογικές. Οι ταραγμένες σχέσεις Ευρώπης-ΗΠΑ στο σημερινό μονοπολικό σκόμο. Το δίλημμα της Ευρώπης. Τι είδους Ευρώπη θέλουμε, τελικά;

«Συνελόντι ειπείν» το έργο του κ. Σ.Μ. ΧΑΤΖΗΓΑΚΗ, «έργο της επόμενης ημέρας», προϊόν προφανώς μακράς, συστηματικής, επίπονης έρευνας, συνιστά αφ' εαυτού σπουδαία πηγή ενημέρωσης, λυσιτελές εργαλείο για όσους σχεδιάζουν στρατηγικές, πολιτικές και μέτρα επί συναφών τομέων, και, ως εκ της φύσεως των θεμάτων του, «πρόδρομο» προβληματισμού, οριοθετήσεων και επώδυνων μελλοντικών επιλογών τοπικής, εθνικής, υπερεθνικής, παγκόσμιας εμβέλειας...

Βιογραφικό σημείωμα

Ο Σωτήρης Μ. Χατζηγάκης γεννήθηκε στα Τρίκαλα. Σπούδασε νομικά και οικονομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Μετεκπαιδεύτηκε στη Γαλλία και στην Αγγλία στις πολιτικές και κοινωνικές επιστήμες (1971-74).

Το 1974 αναμίχθηκε ενεργά στην πολιτική και εκλέχτηκε για πρώτη φορά Βουλευτής με τη Ν.Δ. Επανεκλέχτηκε με το ίδιο κόμμα το 1977, το 1981, το 1985, τον Ιούνιο του 1989, τον Οκτώβριο του 1989, το 1990, το 1993, το 2000 και το 2004. Τον Ιούνιο του 1989 διορίστηκε για πρώτη φορά Υπουργός (αναπληρωτής Εθνικής Οικονομίας και Υπουργός Εργασίας στην Κυβέρνηση Τζαννετάκη). Διετέλεσε επίσης Υπουργός στην Κυβέρνηση του Κωνσταντίνου Μητσοτάκη, στα Υπουργεία Εμπορίου από το 1990 και Γεωργίας από το 1991 ως το Νοέμβριο του 1992. Από το Μάρτιο του 2004 είναι Α' Αντιπρόεδρος του Ελληνικού Κοινοβουλίου και Πρόεδρος της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Υποθέσεων.

Έχει γράψει πολλά άρθρα και μελέτες πολιτικού, κοινωνικού και οικονομικού περιεχομένου. Έχει πάρει μέρος σε διεθνή συνέδρια και κοινοβουλευτικές αποστολές.

Είναι συγγραφέας πολλών βιβλίων. Υπήρξε επίσης μέλος της μόνιμης κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΣτΕ) κατά την δεκαετία του '80, καθώς και μόνιμο μέλος της κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας του ΝΑΤΟ (2000-04). Είναι νυμφευμένος με τη Μιρέλλα Βαφειάδη και έχει δύο γιους.

Άλλα έργα του ίδιου: Με τόλμη, συλλογή άρθρων και μελετών, 1979. Ημερολόγιο Κίνας 1978, 1980. Ιδεολογία του μεσαίου χώρου, μελέτη, 1981. Κοινωνικός φιλελευθερισμός Ελληνική Ευρωεκδοτική, 1989. Τα Τρίκαλα σε τροχιά ανάπτυξης, 1989. Ηθογραφικά και πολιτικά, του Μιχαήλ Χατζηγάκη (επιμέλεια Σ. Χατζηγάκης), Ελληνική Ευρωεκδοτική, 1989. Χωρίς συμβιβασμούς, Εκδ. Λαβύρινθος, 1996. Ανατροπή, Εκδ. Καστανιώτη, 1999. Η ελληνική ταυτότητα στη «Νέα Τάξη», Εκδ. Καστανιώτη, 2002. Ώρα μηδέν για τους Έλληνες αγρότες, Ινστιτούτο Δημοκρατίας «Κωνσταντίνος Καραμανλής», 2004. Ψήγματα γνώσης και σοφίας, Εκδ. Καστανιώτη, 2004.